

μουργήθη κ' ἐνθ' τὸ Παρίσι ἀλλάλαζεν, ὁ Δάντης καὶ ὁ Βιργίλιος τὸν ἀγκάλιαζαν γιὰ τὰ τὸν φέρουν νὰ συνομιλήσῃ μετ' τὴν «Ἐριφύλην».

Ὁ Μωρεῆς ἀπὸ τὴν συγκινητὴν ἐκείνη ἔμπαινε εἰς τὸν πάλαινο δρόμο τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ.

Ὁ καλλιτεχνικός του δρόμος εἶναι μοναδικὸς εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ κόσμου. Οἱ ἐπισκέψεις του καὶ ἡ θητεία του εἰς τοὺς διαφόρους ναοὺς τοῦ πνεύματος καὶ τῆς τέχνης τὸν ἔκαναν νὰ θέλῃ διὰ τὰ γύρω του πράγματα νὰ εἶνε τέλεια, ἀπλά καὶ ὁμοιογενή, καὶ νὰ δμυλῇ μετ' εὐφροσύνης καὶ ἐπαινισμῶν γιὰ ὅ, τι ποιοῦν-θετο καὶ ἀναρμόνιστο.

Προσοχὴ εἰς τὰ λόγια του, νέοι καὶ γέροντες ποιηταί, ὅταν σιμᾷ οὐκ ὀμιλεῖ. Προσοχὴ γιὰτὶ εἶναι σὺν τῷ χρόνῳ τῶν ἀνθέων ποὺ χάνεται καὶ φεύγει μόλις τὸ ἐγγίσετε. Ὁ Μωρεῆς ποὺ βλέπετε τριγύρω σας καὶ σὺς ὀμιλεῖ γιὰ ποίηση, γιὰ τέχνη, γιὰ γλώσσα—ἰδίως γιὰ τὴν Ἑλληνικὴν—δὲν εἶναι ὁ ποιητὴς ὁ βυθισμένος εἰς τίς φιλοσοφικὰς θεωρίας. Εἶναι ἀπογοητευμένος ἀπὸ τίς θεωρίας ὅπως εἶναι καὶ ἀπὸ τὸν θάνατον ἀκόμα ποὺ ἄφησε καὶ ζοῦν ἐκεῖνοι ποὺ θὰ ἦσαν οἱ ὠραιότεροι ἀναμνήσεις του.

Ὁ ποιητὴς φέρει πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα εἰς τὴν ἀκρὴν τῶν δέκα δακτύλων του, ἐρωτευμένος περιπαθεύματα μετ' τὴν τελειότητα τῆς μορφῆς, ἀναδημιουργὸς τῆς ἀρχαίας Ὀμορφιάς εἰς τὰ χρόνια μας, δὲν ἀσπάζεται κανένα θέλημα γιὰ τὴν νέα ζωὴ καὶ τὴν νέα τέχνη ὅταν διὰ τὰ στοιχεῖα ποὺ ἀποτελοῦν αὐτὴν τὴν ζωὴ καὶ τέχνη δὲν εἶναι ἀπλά καὶ ὁμοιογενή.

Ὅπως γιὰ τὴν Γαλλίαν εἶται καὶ γιὰ μᾶς τώρα, γιὰ τὴν φτωχὴν μας λογοτεχνίαν, ἡ ποίηση τοῦ Μωρεῆς εἶνε ἓνα φωτεινότερον ἀστέρι ποὺ πρέπει νὰ τὸ παρακολουθήσωμε εἰς τὸν διανοητικὸν μας δρόμον ὅν κ' ἐμεῖς θέλουμε νὰ ἐνσαρκώσωμε εἰς τὸ ἔργο μας τὴν ἀπλότητα καὶ τὴν τέλεια ὁμορφίαν. Ἀς παρακολουθήσωμε τὸ παράδειγμα του καὶ ὡς μὴ τὸν ἐνοχλοῦμε μετ' ἄλλα ζητήματα. Εἶναι ἐπερὶ τῶν ὁλῶν αὐτῶν τῶν πραγμάτων διότι ἔχει τὴν ἀντίληψιν ὅλων καὶ διασκεδάζει μετ' τὴν ἀνθρώπιναν ματαιότητα.

ΠΕΤΡΟΣ ΖΗΤΟΥΝΙΑΤΗΣ

ΤΑ ΠΑΛΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΚΑΙΝΟΥΡΙΑ

Η ΠΥΓΗ ΤΟΥ ΚΑΚΟΥ^(*)

III

Ἡ ἰδεολογία τοῦ λογιωτάτου, οἱ ἐλπίδες σὲ συνδρομὴ τῶν ξένων ποὺ θὰ μᾶς τὴν εἶδαν γιὰ τὸ χατῆρι τῶν μεγάλων προγόνων, οἱ τρελλοὶ πόθοι καὶ τὰ τρανὰ ὄνειρα ποὺ ὑπεβλήθησαν καὶ ὑποβλήπονται ἀπὸ τὸ σκολιὸ, ἔθεσαν σὲ κυκλοφορίαν ἰδέες οἱ ὁποῖες μᾶς ἔφεραν εἰς τὴν σημερινὴν ἀξιοθρήνητην κατάστασιν. Διότι ὁ κόσμος κυβερνᾶται ἀπὸ ἰδέες καὶ συχνοτάτα ἀπὸ τολμηρότητας καὶ ἀλλοκοτίας.

Γιὰ τοῦτο ἴσα ἴσα λέω τῇ Λατκλωσύνῃ ὑπεύθυνη γιὰ ὅσες, ἀπρόσεχτα, ψεύτικες καὶ σφαλερές ἰδέες ὑποβάλλει εἰς τὸ ἔθνος ἀκόμα σήμερον.

Χόρη λόγου ἔχει ἡ ἰδέα πῶς οἱ Δυνατοὶ τῆς Εὐρώπης ἀπὸ σεβασμὸν πρὸς τὸ Σοῖ μᾶς θὰ μᾶς ὑποστηρίξουν, ὅχι μόνο καταπολέμησε καὶ ἐκδυνάτισε τὴν Αὐτοκρατορίαν, ἀλλὰ μᾶς ὤθησε καὶ σ' ἐπιζήμιες ἀποκοιτίες.

Καὶ δὲ θέλω βέβαιον νὰ πῶ, πῶς ὁ φιλελληνισμὸς εἶναι καθαρὸν παραμῦθον καὶ ὅτι περιορίσθηκε αἰώνια σὲ πλατωνικὰς ὑποσχέσεις, διότι δὲ λησμονήσῃς ὅτι στὸ Ναυαρίνο χρωστᾷμε τὴν τελικὴν ἀνεξαρτησίαν μας, μὴ ἔχω τὴν πεποίθησιν πῶς ὁ Φιλελληνισμὸς ὅταν ἀγνὸς ἐκινήθηκε πραγματικῶς, δὲν εἶχε ἐλατήριο τῇ στοργῇ πρὸς τ' ἀγγόνια τῶν προγόνων ἀλλὰ τὴν συμπάθειαν καὶ τὸ θαυμασμὸν γιὰ τοὺς ἥρωας καὶ τὸν εὐγενικώτατον καὶ γενναιώτατον ἀγῶνα τους. Τὴ διαγωγὴν τοῦ καθενὸς Φιλέλληνα, ποὺ δὲ μᾶς ἐφούσκωσε μόνο μετ' ὁ λόγος, ἀντὶ τῆς μελετήσωμε προσεχτικῶς, θὰ τὴν βροῦμε ἀπαράλλαχτην μετ' ὁ φέρσιμο τοῦ λόρδου Βύρωνα, ὁ ὁποῖος κατέβηκε νὰ βοηθήσῃ μετ' ὁ ὅλα του τὸν Ἀγῶνα καὶ νὰ σκοτωθῇ, ὅταν στὰ ὕψη τῶν Μεσολογγίτικων προμαχῶνων βροντοῦσαν καὶ ἀστραφταν τὰ καρυφύλλια τῶν Ἑλευθέρων Πολιορκουμένων.

(*) Ἡ ἀρχὴ τοῦ στὸ 119 φύλλο τοῦ «Νουμά».

Στὸν Φιλελληνισμὸν ἔρα ὁ σωστός Ρωμηὸς δὲ βλέπει παρὰ μὴ ταπεινωτικὴν οὐτοπία καὶ μὴ πληγὴ τοῦ χαρακτήρα τοῦ Κράτους, ποὺ χρόνι καὶ χρόνι τὴ δουλεύουν οἱ φαυλοτόνοι ἐγκλιτρευτοί. Ἀπ' ἐναντίας μετ' ὁ πράγματα καὶ μετ' ὁ ἔργα ὡς σήμερον φανερώθηκε ὁ ΦιλοΝΕΟελληνισμός. Τὰ αἰτίαι μάλιστα ποὺ τὸν ἐφάνερωναν ἢ θὰ τὸν κινήσουν στὸ μέλλον ἔτι καὶ θὰ εἶναι τιμητικὰ γιὰ καθὲς περήφανον πατριώτην κ' ἐλεύθερον Ρωμηὸν ποὺ ἔμαθε νὰ σέβεται τὸν ἐαυτὸν του καὶ τὴν πατρίδα του.

Ἀς εὐχόμεστε λοιπὸν ὁ τίμιος ἰδρὸς τῶν μόχθων μας γιὰ τὴν πρόοδον καὶ τὸ καλὸ τοῦ Κράτους νὰ ποτίσῃ καὶ νὰ δυναμώσῃ τὸ ξέριζον σήμερον καὶ ἀρρωστητικὸν δέντρον τοῦ ΦιλοΝΕΟελληνισμοῦ. Διότι αὐτὸς ἀξίζει, αὐτὸς θὰ μᾶς δουλέψῃ, αὐτὸς θὰ μᾶς ἀποδείξῃ πῶς καὶ γίναμε καὶ καὶ ἀξίζομε. Ἐπὶ τέλους ἔτσι μόνο θὰ πολεμήσωμε τὸν Φιλοβουλγαρισμὸν ποὺ τόσον μᾶς ταράζει τὰ νεύρα, μᾶς ἐκονίζει καὶ θαλασσοῦνι τοὺς λογαριασμοὺς μας γιὰ τίς θαυμάσιες ἰδιότητες τῆς Ἀττικῆς Γραμματικῆς καὶ τῶν ἔργων τοῦ αἵματος τοῦ Περικλῆ.

Καὶ βέβαιον οἱ καημένοι οἱ δάσκαλοι ἔχουν δικίον σήμερον ν' ἀποροῦν καὶ νὰ ρωτοῦν: Ποῦ διέκολε βασιζέται ὁ Φιλοβουλγαρισμὸς; Τάχα στὰ περίκομφα κρασποπότηρα τοῦ Κρούρου; Ἐχουν δικίον γιὰτὶ εἶναι τόσο δύσκολον νὰ νοιώσουν οἱ δάσκαλοι τὸ τί θὰ πῇ ἐνέργεια καὶ δουλειά κ' ἐπομένως καὶ συμπάθεια τοῦ πολιτισμένου πρὸς τὸ δουλευτὴν Λαὸν καὶ Ὀτταντότος ἂν λέγεται!

Νὰ ἡ μὴ πληγὴ ποὺ μᾶς ἀνοίξε ἡ Λατκλωσύνῃ Ἀρχαιομανία καὶ ἰδεολογία.

Ἡ δεύτερη, ἡ θανάσιμη καὶ καίρια, ἦταν τὸ νὰ πάρουν τὰ μυαλὰ μᾶς ἕτερα ὅστε ν' ἀποτολήσωμε ν' ἀποχτήσωμε οἱ Ραγιαῖδες πολιτεῖα μετ' ὁποῖον

μετ' συντόμῃ: μόνο μὴ σφαῖρα σὲς τόσες ποὺ θὰ μετ' ὁ κύνωναν. Τοῦ κακοῦ Βουτούσα μετ' ὁ πόθος αὐτὸ καὶ ὁ κόσμος τὸ νόμισμα ἡρώσεως μου. Στὴ φωτιά!... Στὴ φωτιά!... Δὲς καὶ ἔχασα ποὺ ἄλλοτε ἔλεγε πῶς τὸ μόνο ἀγνὸν στὴ φύσιν εἶναι ἡ φωτιά! Ἐκείνη λοιπὸν μετ' ὁ ἔλαμψε. Εἶπα πῶς δὲν μετ' ὁ βρήκε σφαῖρα προτῆτερα. Ὅχι! μετ' ὁ σύνταξε ἡ πρὸ καταστρεφτικῆς μπόμπας ἡ ὁδὸς τοῦ ἐξαγνισμού. Ἡ εἰλικρίνεια τῆς ἀγάπης τῆς ζωῆς. Κι ὁποῦ τότες ἔγινε ἡρώας. Στὸ Βαλσετίνο, ὅπου ὁ ἄλλος χάθηκε μετ' ὁ λόγος του, δὲν χουμοῦσα στὴ φωτιά ἀπὸ ἀπελπισία πρὸς, ὅχι. Χουμοῦσα ἀπὸ τῇ λατρείᾳ τῆς ζωῆς ποὺ ἀναγνώρισα. Γίνου ἡρώας καὶ θὰ ἴδεις τί ἀξίζει ἡ Ζωή. Ἀς ἔρχονταν πρὸς κ' ὁ σφαῖρα. Τί θὰ μοῦ ἔκανε; θὰ μοῦ εἶδεν τὴν κίονότητά, ὅπως πρὸς λίγων ἡμερῶν θὰ μοῦ εἶδεν τὸ θάνατον. Τὸ ἴδιον δηλαδὴ ποὺ θὰ μοῦ ὁρίσει καὶ... Κέτος ἦρθε νὰ σεῦρω. Δὲν εἶμαι ὁ ἴδιος ἄνθρωπος καὶ εἶμαι ὁ μόνος ποὺ σοῦ περᾷ. Μετ' ὁ ῥώγες ποὺ εἶναι ἡ πατρίδα μου. Σὲ σέβει εἶναι ἡ πατρίδα μου. Κ' εἶδες πῶς μετ' ὁ τραβᾷ ἡ πατρίδα μου. Μάρθα, γιατί ἐπὶ θέλεις νὰ εἶσαι ἄπληρη;

Ἡ Μάρθα (μετ' ὁ κλεισμένη μάτια). Ὅχι! σιωπᾷτε... σιωπᾷτε σὲς παρακαλῶ.

Ὁ Περικλῆς. Γιατὶ ἐπὶ θέλεις νὰ μὴν ἔχεις πατρίδα;

Ἡ Μάρθα. Ἀρεῖστε μετ' ὁ πρὸς. Εἶμαι ἐρεθισμένη

σὲς ἄλλον. Ἐχω ὑπόσχεσιν πρὸς, ἔχω καθήκοντα. Φύγετε σὲς παρακαλῶ.

Ὁ Περικλῆς. Γιὰ αὐτὸ θὰ μείνω. Πρέπει νὰ περᾷς αὐτὴν τὴν μάχην καὶ. Ἡ ὑπόσχεσή σου καὶ τὸ καθήκον σου, ὅπως τὸ πῆρες, τοῦ τὴν ἐπρόσφερα. Ἀνατριχίλλω νὰ σὲ φαντάζομαι γυναῖκα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου. Τί νὰ στὸ πῶ; Δὲν τὴν ἔβρεις; Δὲν ἔβρεις πῶς ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς τὸ μόνο ἀγνὸν τῆς φύσεως τὸ περιφρόνησε; Δὲν ἔβρεις πῶς καὶ πρὸς σκέτες δέντρων τῆς πῆρας γιὰ τὸ ἄνθρωπον καὶ βρέθηκε μετ' ὁ λόγος του στὴ Στυλίδαν ὅστερα ἀπὸ δύο μέρες; Δὲν ἔβρεις πῶς ὁ Σμολένσκις δημοσίᾳ εἶπε, ὅτι τὸν ἀνεκάλισαν στὴν Ἀθήνα τὰ μέσα τοῦ βίου του, πῶς θὰ ἀτιμάζονταν ἡ σφαῖρα ποὺ θὰν τὸν μουςκατέρριζε;

Ἡ Μάρθα. Αὐτὸ εἶναι ὁ ἐξελασμός μου...

Ὁ Περικλῆς. Μὴν τὸ λές! Ἐπὶ τὸν σκοτώσω λοιπὸν ἐγὼ καὶ μετ' ὁ κύνων νὰ τιμᾷς τὴν σφαῖρα τοῦ πιστοῦ μου...

Ἡ Μάρθα (πετάχεται ὀρθῶς). Τί λέτε; Τί λέτε;... (ἔρχεται κοντὰ του). Λοιπὸν μετ' ὁ Δὲν ἔβρεις.

Ὁ Περικλῆς. Ἀξίζει λοιπὸν αὐτὸς περισσότερο ἀπὸ τὴν Μαρίνα;

Ἡ Μάρθα (πίνοντας τοῦ τῆς χέρια). Ὅχι, Περικλῆ. Κοίταξέ με; Ἐπὶ μόνος μένωσαι, ἔλθθθθθθ. Τί θέλεις νὰ σοῦ πῶ; Ὅχι, καὶ ἂν θέλεις τὸ ἔβρεις. Τί θέλεις λοιπὸν νὰ κάμω;

Ὁ Περικλῆς. Νὰ μετ' ὁ ἀκολουθήσεις, Μάρθα!

Ἡ Μάρθα. Ἀχ! Δὲ μπορῶ. Μετ' ὁ σφίγγει, μὴ αὐτὸ ἡ Μαίρα τοῦ θανάτου. Δὲ μπορῶ. Περικλῆ... δὲ μπορῶ. (πέφτει στὸ ντεῖν μετ' ὁ λυγμούς).

Ὁ Περικλῆς. Μάρθα... Μάρθα... (τρέχει κοντὰ της).

Ἡ Κάκια (μπαίνοντας; φαίνεται στὸ βάθος τῆς πόρτας ἡ σκιά τῆς περιεργῆς δασκάλισσας της). Τί εἶναι; τί ἔπαθε ἡ Μάρθα, καλέ. Κάνανε μᾶθημα καὶ μᾶς ἔκοψε τὴν μέσην...

Ὁ Περικλῆς. Τίποτα... Τίποτα. Λίγο νερό.

Ἡ Κάκια. Καλῆτερα καλέ, κ. Περικλῆ. Ἐπὶ ὅλο μετ' ὁ γιὰτὶ τὸ ζοῦμε. (Βγαίνει νὰ φέρει καλέ).

Ἡ Μάρθα (κάτω; ἡττωμένη). Βλέπεις; Μετ' ὁ ἔχουν καὶ μέσην...

Ὁ Περικλῆς. Αὐτὸ μετ' ὁ φοβίζει; ὅλος ὁ κόσμος θέλω νὰν τὸ ἀκούσει...

Ἡ Κάκια (φέρνοντας τὸ καλέ). Πῶς εἶσαι Μάρθα; Νὰ σοῦ χύσω λίγο στὸ ποτηράκι;

Ἡ Μάρθα. Χύσε μου. (Ἡ Κάκια τῆς χύνει κ' ἔκρινε τὸ πίνει).

Ἡ Κάκια (στὸν Περικλῆ). Εἶναι ἡ καθημερινὴ μας διασκέδαση, κ. Περικλῆ. Ἐνα χρόνο τώρα. Διαρκῶς νεύρα, πονοκέφαλο, ἐπὶ. Δὲν ἀκούει κανένα. Φαίνεται ὅτι οὐτε στὸ μνημόσυνο σήμερον δὲν ἔβρε. Ἐγὼ εἶδα τὴν θεὰ μου ποὺ εἶται, τὸν νὰ δυσχεραίνεται λίγο ποὺ δὲν τὴν

την εποχή εκείνη κανένα κράτος δεν ήταν αξιόλογο να διοικηθεί. "Υστερ' από πολλά χρόνια ο πρίγκιπας 'Αλβέρτος, ο σύζυγος της βασίλισσας της 'Αγγλίας έχοντας υπ' όψη του τη Μεγάλη Βρετανία, έλεγε: "Representative government is on its trials". — "Το εκπροσωπευτικό πολίτευμα διατελεί υπό δοκιμασίαν"! Οί σχολαστικοί μολταυτά το άδοκιμαστο, για την 'Αγγλία που το εξέθερε, πολίτευμα το επέδωκαν στο νεογέννητο κράτος, που βγαίνει από Σκλαβιά αιώνων υπό τη δεσποτικήτατη διοίκηση. Γιατί; Διότι «οί "Έλληνες, έμεγαλουργήσαν υπό Δημοκρατίας» και «ή "Ελλάς υπήρξεν ή κοιτίς των ελευθέρων πολιτευμάτων» και... "Αρκεί!

Αναθεματίζοντας τις σχολαστικές ιδέες και δείχνοντας τις ολέθριες συνέπειες, δεν αναθεματίζω τους ερμάνες των "Ιδεών. Διότι ποιος μπορεί ν' άρνηθ' ότι ην άδελφ προέβλεπε των Δασκάλων του "Εθνικού, ποιος μπορεί ν' άπαρτρέξ' τις πατριωτικές ένογκείες των λογίων και τις ουσιαστικές υπηρεσίες προς το "Έθνος της Φαναριώτικης τάξεως; Ο προσηλυτικός όλος μελετητής των τελίδων της Ιστορίας όπου περιλαμβάνονται οί ένογκείες τους πρέπει ν' άπολογηθή, ότι όλοι τους έδουλεψαν βλέποντας με το πραγματικό πρόβλημα και λογαριάζοντας με τη δίψα του έθνους στο μέλλον ή σχολαστική άνατροφή. Απο τους μελετητές άποδομική είχαν παθίσει, ώστε και πρακτικές συμβουλές του σφύριχτος. Κορυφή τους έπαιε τις έφαρμοσαν άναποδομίζουσες.

Το έθνος ν' άν και σέβεται ν' άναίμε τον πραγματισμό των πατριωτών, χωρίς να ν' άποδομίζ' ή ένογκεία της κεφαλής τους, όπως λογίζ' χάρη ή έπιμονή τους και τίποτε σ' άδικαιολόγητα και άπραγματευτικά ένεργει, διότι ξέρω ότι ό άνθρωπος σέπεται πραγματικά μόνο με πούν τρόπο ή "άνατροφή των σχολολογική ένογκεία του πραγματικού, στίς στίς πύργους. "Αν οί Γραμματισμένοι θ' άπαρμένον άπ' τον "Αρχαιότητα προέβλεψαν πούν στίς παρασκευές και βίβλινον μ' αυτό ν' ά ζωοποιήσουν "Ιδανικά πούν τούτα βλέπουν ότι κατέστησαν πληγές του έθνους, πήγες κακών στον τόπο, άεργαίει πούν στίς σχολαστική άνατροφή τους.

"Αν ν' άν δεινόν πούν μ' έρεε ή σχολαστική πούν με ήν ήταν τόπο μεγάλον, αν οί άπόκοτες "Ιδέες είμιναν τους μορφομένους στο σκολείο της ζωής, τους ανθρώπους της πείρας και των έργων, παρασκευάζουσας σε βράχον ν' ά τις μελετήσουν και ν' άν άποδομίζουν. Δυστυχώς, όμως οί άπολοιόι έκεί-

νοι δέχθηκαν χωρίς άμφοσύνη τα όνειρα πούν τους υπεβλήθησαν και φανατίσθηκαν στο τέλος οί ήρωες υπέρ άρχών πούν δέν έννοιωθαν, διότι συνέβη και τότε έκείνο πούν συμβαίνει παντού και πάντοτε, πίστεψαν δηλαδή εύκολα κι άμέσως λόγια πούν τούς έγειναν γνωστά από ανθρώπους άνώτερης πνευματικής άναπτύξεως.

••

Μετά ταύτα για ν' άδούμε καθάρτερον πόσο και πώς επέδρασε στην τύχη του Νεοελληνικού Βασιλείου ή έπί 400 χρόνια ένεργούμενη άδιάκοπη ψυχολογική βία στη Νεοελληνική ψυχή, θ' άν άνουμε σύντομη συμπλήρωση των όσων είπαμε για τούς χρόνους της Σκλαβιάς και μέχρι του 41.

Ο έρευνήτης της Νεοελληνικής "Ιστορίας, ο άκούρατος Σάθας, περιμάζεψε από την εποχή του Ροδίου στιχυρογού Γεωργίου, ποιητή του Θρήνου της Κωνσταντινουπόλεως, έως την κάθοδο του Καποδίστρια, τά έργα και τις ήμέρες δού είδων ανθρώπων, οί όποιοι, όπως εύκολα φαίνεται, έργάσθηκαν για τον ίδιο σκοπό με διαφρετικό τρόπο.

Απο τη μια μεριά οί "Αρχόντοι Κοτζαμπασήδες, οί "Αρματοί, οί Κλέφτες και οί Λειτουργοί της Πίσταώς μας, πούν χρησίμεψαν στον καταδυναστευόμενο λαό για διοικητικά και σύμβουλοι, πρόθυμοι πρόμαχοι της "Εθνικής Ζωής. "Ετοιμοι ήταν ή άναγκή το επέβαλε ν' άδηγήςσουν σε πολεμικές διακαυτηρίες τους σκλάβους, ποτίζοντας — καθώς πολλές φορές το έπείσαν — με το αίμα τους το βλαστρή της "Ελευθερίας.

Απο την άλλην μεριά οί ξενιτεμένοι γραμματισμένοι, νεοπλατωνικοί ιδεολόγοι, πούν με έκσείες προς τους Ισχυρούς της γής υπόδειχναν — σήμερα στον Πάπα κι άγριο στοίς Αύτοκράτορες — τον κίνδυνο του Χριστιανισμού κ' "Ελληνοπωνόμου πληρώματος και τά καθήκοντά τους προς τους κληρονόμους της κλασικής άρχαιότητας. Κι άκόμα άνέλαβαν καθήκοντα μεσιτικά συχνότατα μεταξύ τυχοδιωκτών της Δύσεως και Τουρκοκρατούμενων πούν όποιους έσπρωξαν πολλές φορές, κάνοντας υπερβολικές υποσχέσεις, σε καταστρεφές άνώφελες.

Και οί μ' άν πρώτοι άπολοιόι, παρασκευάμενοι εύκολα άπό την άπατηλή δύναμη των ωραίων λόγων, πρόσβαιναν κάθε φορά στο σκαθιστό τους την κόψη βασιζόμενοι κ' έλπίζοντας στο "Εθός τους την "Αντίληψη. Οί δ' δεύτεροι, λησμονώντας πώς ή Ιστορία πόλεμο δέν άναφέρει πούν ν' άγειναι δίχως

έγωιστικό λόγο, τρέφοντας τυφλή έμπιστοσύνη στο θαυμασμό των ξένων προς τά "Ελληνικά Γράμματα, κοντόφθαλμοι, άδιόρθωτοι, μετά κάθε καταστροφή έτρεχαν ν' άναζητήσουν καινούριους σωτήρες και με νέες υποσχέσεις και μεσιτείες και παραπειστικά λόγια, την ψυχή των ήρώων άνάτρεφον με όνειρα και ιδέες, νέαν καταστροφή στο άναμεταξύ προετοιμάζοντας.

"Κι αν υπόγραφε ή αυτοκράτειρα συνθήκη ν' άν δέν υπόγραφα τη δική μου». Αυτή είναι ή δική και περήφανη φράση του άγανακτισμένου Λάμου. Κατσώνη άμα είδε διαψευδόμενες έλπεινά τις ελπίδες του, πούν ξεσκεπάσει το έγωιστικό βάθος των υποσχέσεων των τρανών. Κι όμως τά παθήματα δέν έμπόδισαν τους Φιλικούς ν' ά υποσχεθούν πολλά και ν' ά διακυβεύσουν την έπιτυχία του "Ιερού τους σκοπού έπισπεύδοντας την "Επανάσταση.

Ότε συνεκράτησαν τους "Ιδεολόγους μετά ταύτα ν' ά προτείνουν την άνέγερση των άρχαίων δημοκρατιών όταν Μονάρχη και Ησαϊλή ζήτουσαν οί ματοκυλισμένες έπαρχίες. Μήτε άπώρεψαν του λαμαράδες άπό το ν' ά ψηφίσουν στίς "Εθνικές Συνελεύσεις προσωρινό πολίτευμα το Δημοκρατικό, στέργοντας ν' ά δεχτούν μετά την άποκατάσταση για μόνιμο το Μοναρχία, αλλά αύνταγμα-τικήν!!

Μ' αυτόν τον τρόπο όλοι τους, άμυαλοι, μεγάλοστομοι, έν ή έτρεχαν πολύ διακηρύττοντες έν όνόματι του άναγεννηθέντος "Ελληνικού "Εθνους, όσους μεταξύ τους τους χτεσινούς Παγιάδες λησμονώντες ή άμέσως το έργο τους άνέθεταν στην παρακαταθήκη της έκνυτο "Ελευθερίας, έθνικής άνεξαρτησίας και πολιτικής υπάρξεως υπό την μοναδικήν υπεράσπισιν σήμερα του Β κι άγριο του Α "Ιδανικού φίλου Κράτους.

"Αν οί άνθρωποι πούν έβλήθησαν ν' ά συμβουλευθούν και ν' ά διοικήσουν τους ήρωες είχαν πρακτικό μ' έλλο, με κάθε τρόπο θ' ά φρόντιζαν ν' ά κυβερνηθ' ο "Τόπος άπό Ισχυρή και σεβαστή κυβέρνητη με το σκοπό ν' ά εξασφαλίσ' με κάθε μέσο την εύπείθεια των υπηκόων. "Αλλ' άπόπειρα τέτοια μήτε γίνηκε! "Απ' έναντίας ή σχολαστικισμός δέν επέτρεψε στους μωρόσοφους είσρηγτές των άρχών της "Ισότητος και τους υπερμάχους της "Μοναρχίας, αλλά Συνταγματικής ν' ά φρελθούν άπό τά πρακτικά μαθήματα αυτής της Γαλλικής επαναστάσεως και ν' ά επαναλάβουν προς Παγιάδες, πούν άπό-

είδε. Και έρεσε: οί γίγαντες άλλο δέν της λένε άπό υπαίθεο, υπαίθεο...

"Η Μάρθα. "Ε, λοιπόν άκόμα θ' ά λές;

"Η Κάκια. Μάλιστα, θ' ά λέω. Ο κόσμος όλος άπορεί. Είναι, λέει κι άρεθωνιασμένη, κ. Περικλή. Κι άπό τότες κλειστήκε καλοήρη στο σπίτι κι έμεινε έτσι. Θάν το πούν μ' άν και ήν σκάζω. Τόρα πούν είναι έμπροστά κι ό κ' Περικλή. "Αν είμουν εγώ σάν τον "Αριστέδη, θ' ά είχα γνωρίσει, ποτα καιρό και καιρό.

"Η Μάρθα (μ' έξωψη). Γιατί δέν το κάνει το λοιπόν κι άντί ν' άν περιμένει πιά;

"Η Κάκια (με κατάπληξη). "Αλλοίμονό μας!...

Ο Περικλής (όρθος). "Παίει, Κάκια, είσαστε μικρό άκούρη και δέν ν' άν έπιτρέπεται ν' ά έφερετε γνώμες έτσι εύκολα. Ο κόσμος έκείνος, πούν πούν είπατε, δέν έχει θέση πούν στο σπίτι σας και προ πάντων στη Μάρθα. Κατά θ' ά κανει ν' ά φύγει λοιπόν...

"Η Κάκια (λαμμένα κοιτάζοντας δώδεκαίθε)...

Ο Περικλής. "Απορείτε; Αυτό μάλιστα, σ' άν έπιτρέπεται...

"Η Κάκια. "Αλλοίμονο! Και λείπουν όλοι άπό το σπίτι... (βγαίνει μ' όρμη).

Ο Περικλής. Το βλέπεις, Μάρθα, και στο σπίτι σου είσαι ζήνη. Κανεις δέν σέβεται, κανείς. Διγώτερο άπ' όλους οί δικοί σου. Δέν είναι: ν' ά μένεις πιά μαζί με κανέναν

άλλο. Πρέπει ν' ά ζήσεις και ν' ά ζήσω. Αιστάνομαι και κ' άν φρικωδέστερο. Πώς μέπινωστη σε θυσιάζω, και δέν ξέρω το λόγο. Δέν έπιτρέπεται άπό την Ζωή, Μάρθα, ν' άν τους γίνεις θύμα. "Αχ, Μάρθα. Σε παρομοιάζω σάν την "Ελλάδα. "Εσύ είσαι ή "Ελλάδα, ή πατρίδα μου. Ο μαρκαμός σου δέν είναι της κράσης σου, αλλά της άδυναμίας σου της ψυχικής. Μ' άν άποδεχτείς γύρω σου αυτούς πούν σε μαρμίνουν. Λάθε τη δύναμη ν' άν τους διώξεις και θ' ά βείς πούν ή Ζωή σου θ' ά αναλάμψει. Μάρθα μου, θ' ά μάκολουθήσεις το λοιπόν;

"Η Μάρθα (δυνατά, σ' ά χαμένα). Θέλω ν' ά πάω σε μοναστήρι! (Στον Περικλή το ίδιο). Συμβουλέψατέ με λοιπόν, όπως ή "Αμλέτος...

Ο Περικλής. "Αμλέτος είται σ' ά, Μάρθα, και τη συμβουλήν αυτή την ποθείς γιατί δέν είται "Οφείλα. "Ελα στη Ζωή εγώ σου φωνάζω. Τά μοναστήρια πιά δέν ζούν...

"Η Κάκια (υπαίνοντας). "Ερχεται ή μπαμπάς με τον κύριο συνταγματάρχη.

"Η Μάρθα. Ούφ!... (διορθώνει κάποιες άταξίες γύρω της).

Ο Περικλής (κάθεται κοιτάζοντας τη Μάρθα άποφαιστικά). "Οχι! Δέν άπελπίζομαι.

Ο κ. Μηλιώτης κι ο Συνταγματάρχης (μ' άκρινοντας χιροτού).

Ο κ. Μηλιώτης (στον Περικλή). "Εδώ είσαστε; Μπράβο.

Ο Συνταγματάρχης. Πώς είναι ή Μάρθα μου;

"Η Μάρθα. Χειρότερα άπό κάθε φορά.

Ο Συνταγματάρχης. Μά γιατί πάλι;...

"Η Μάρθα (με είδος παραληρηματος). Ξέρετε, κύριε θεέ βουλευτά, θέλω ν' ά γίνω ένα σκουληκάκι. Τά σκουληκάκια ποτέ δέν αντίλέγουν στη φύση, έτσι αυτή ή άρχόντισσα όλο ν' ά χριθείσει. "Εσείς οί άντρες οί γεναίοι πούν έχετε θέληση, έρχόσαστε σε σύγκρουση πολλές φορές μαζί της. Μ' άν το κάνετε, αλήθεια. Η φύση μ' ά διατηρεί για ν' άν την υπηρετούμε και μόνο για ν' άν την υπηρετούμε. Φυλάχθετε άπό το θυμό της. Θ' ά σας συντρίψει για ν' ά εύχαριστήσει την βρεξή των σκουληκιών, πούν λαχταρούν τις άντρικές σάρκες...

(Ακολουθεί)

Σημ. Στο περατμένο φύλλο ήρνε κάπως λάθος πούν παρακαλούμε τους άναγνώστες μας ν' ά το διορθώσουν. Στην έπιφυλλίδα, σελίδα 4, στήλη 1, ή σειρά πάει έτσι:

Ο Κόσμος. Ναί!... Ναί!... Ζήτω ή "Αγγλία! Ζήτω ή προστάτρια μας! Ζήτω!... (Ο κόσμος ξεκινά σε άσπληλωση κι άκούγεται ή φωνή του): Κάτω ή Γαλλία κ' ή Γαλλία!... Ζήτω ή "Αγγλία!...

ΠΡΑΞΗ Δ'

"Η Μάρθα (κάθεται στο νιβάνι κρατώντας ένα βιβλίο κτλ.)

χτησαν απότομα την ελευθερία τους, τα λόγια που
δ' Μιράμπώ είπε στην Εθνοσυνέλευση.

«Δεν είμαστε άγριοι έρχομενοι από τις δαχτές
του Όρενός όπως σχηματίζουμε κοινωνία. Είχαμε
κοινωνικές τάξεις, έθιμα, πολιτεύμα' πρέπει—όσο
τουτο μάς είναι δυνατό—να προσαρμόσουμε αυτά τα
πράγματα με την επανάσταση για να σωθούμε από
τα δεινά μιας αλλαγής απότομης».

Δυστυχώς όμως αυτά τα δεινά δεν τ' άποφυγε
ο τόπος μας διότι για τους λαγιώτατους πρώτη μὲν
φροντίδα ήταν να δείξουν ότι το κράτος είναι συνέ-
ν του αρχαίου Έλληνισμού, το μεγάλο δὲ ὅ-
ν πρό τους το ξαναγύρισμα προς τὸν κλασικισμό.
Γι' αὐτὸ ἐπιτόχουν λοιπὸν τὸ πρώτο, βάφτισαν τοὺς
κατοίκους ἀδιαφθόρους ἀπογόνους τῶν εὐγενικῶν
προγόνων. Στεῦδοντας δὲ ἐπὶ τὴν εὐκολὴ καὶ ἀκοπή
καὶ πρόχειρη κατὰχρησὶς τῶν πιστοποιητικῶν τοῦ
λάτριντος τῶν πολιτισμένων, κατόρθωσαν νὰ λογα-
ριασθῇ ὁ χθεσινὸς Ραγιάς ἴσως μὲ τὸν Πιστοφόμο.
Κατόρθωσαν μάλιστα—ὅπως ἐδίδασκαν οἱ σοφισταὶ
πρόγονοι—νὰ ἀναγνωρισθῇ ἡ ὑπεροχὴ τοῦ λό-
γῳ τοῦ ἔργου. Διότι ὅταν ὁ Καλέγγυς στὰ 43
μυριάδας ἐν ὀνόματι τοῦ (ΜΗ) χειραφετημένου λαοῦ
ἐπέδωκε τὴν ὑπογραφή τοῦ Συντάγματος ὁ Λογῶς
ἔγραψε καὶ τυπικὸς πλέον ἀνώτερος τοῦ ἥρωος, ἡ
δὲ γραμματικὴ βολήθηκε νὰ διοικήσῃ τὴν πόλιν.

Οἱ ἄριστοι λοιπὸν ἐπαύσαν νὰ λογαριάζονται καὶ
οἱ ἄνθρωποι τοῦ Κράτους ἡ ἐκυλίστηκαν στὸ βόρ-
βῳ τῆς πολιτικῆς καὶ ἀφανίστηκαν διαφθαρμένοι,
ὡς ἂν ἔμελλαν νὰ κολακεύουν τὸν χθεσινὸ ὑπὴ-
κους τους καὶ σὰν ἀδέξιοι χειριστὰ τοῦ λόγου καὶ
τῆς ψευτικῆς ἀναγκάστηκαν νὰ ὑποχωρήσουν καὶ νὰ
σταθῶν παράμερα, μάρτυρες ἄλαλοι τοῦ θριάμβου
τοῦ ἀγύστη, τοῦ δημοκόπου καὶ τοῦ λογοκόπου.
Ἐδῶ βίλλουμε τὸ δάχτυλό μας στὴν τρύπα τῆς
ἀνίατης πληγῆς τοῦ μῆς ἀνοίξε ὁ Σχολαστικισμός.
Τὴν ὅλη τὴν κατάντια μας τὴν ὀφείλομε στὴν
καταστροφὴ τῶν ἀρίστων, στὴν ἄλλοιαν, μ' ἄλλα
λόγια, χαρακτηριστικῆς διοικουμένης τά-
ξεως, ποὺ χωρὶς αὐτὴ ἡ πρόδοις Κράτους εἶναι
ἀδύνατη μ' ὅποιον πολιτευμὸν καὶ ἂν διοικεῖται.
Πρῶτον ποὺ τί λείπει ἡ κοινωνιολογία ὀρίζοντας τὸ
Κράτος ὡς ὁργανισμὸ ὑπεροχῆς τῶν ὀλίγων ἐπὶ
τῶν πολλῶν καὶ τὸ διατρανώνει ἡ ἱστορία προσ-
βέτοντας, ὅτι στὰ κράτη ποὺ ἔζησαν ἡ αὐτοεδη-
μιουργία, ἡ μὲ νόμους ἐπεβλήθη, διοικοῦσα τάξη.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΕΣ

ΠΕΡΙ ΓΛΩΣΣΗΣ ΣΚΙΑΣ,,

Νὰ ἡ θεμελιώδης πλάνα τῶν τε ποιητικῶν καὶ τῶν
ὑποσημειωτῶν τῆς καθαρρεύουσας ποὺ ἐγέννησε, κατὰ
τὸν κ. Σκιας, τὴν σταυροφορίαν ἐναντιοῦ αἰγῆς, νὰ ἡ
θεμελιώδης πλάνα τοῦ κ. Σκιας ποὺ ἐγέννησε τὸ
δεύτερο τοῦ βιβλίου τὸν ἐπὶ ἄλλο.

Ποῦ τὸ ἄλλο, π' ὅσον ἀναλύει, ἀπὸ ποῦ τὸ
κατάλαβε, πῶς ἐκπέρασαν, ἐκ τίνων δεδομένων
ἐξήγαγε, τὴν πρόφασιν ὅτι, κατ' ὅσον ἡ ὑπερ-
λογιστικὴ ὅτι αὐτὸς πιστεύουσιν ὅτι. Ἄν ὅχι
τίποτ' ἄλλο, τοῦ Σκιας τοῦλάχιστο τὸ ἀπάρρηκτο
τῆς νεοελληνικῆς, ὅτι ἐδῶ καὶ τριάντα
χρόνια εἶναι τυπωμένο, καὶ δὲν πιστεύω νάχῃ. Ἄν
ἰδεῖται κ. Σκιας ὡς ἄλλος κανεὶς ἀπ' αὐτὸν δὲν τὸ
διαβάζει. Τὸ λοιπὸν ἀνακάλυψις εἶναι πάλιν ἐτοῦτη:

Ἡ ἀρχὴ τοῦ στὸ 118 φύλλο τοῦ «Νοῦμα»

Τὸν Σπάρτη, Ἀθήνα, Ρώμη, Βενετία, Γένοβα,
Ἀγγλία ὑπὸ βασιλεῖς ἢ ὡς Δημοκρατίες μὲ τὴν
διοίκησιν τῶν ὀλίγων καὶ τῶν ἁρίστων ἐπρόκειτο.
Παραλείπω δὲ νὰ προσθέσω τὴς Μοναρχίας ὅπου ἡ
ὑπάρξη τῆς εὐγενείας προδίδει τὴν πλήρωσιν τοῦ ἁ-
παραίτητου στοιχείου τῆς ζωῆς ἐνὸς Κράτους. Κι
ἀκόμα ἡ ἱστορία μάς μαθαίνει ὅτι τὸν ἐκφυλισμὸ
τῶν ἁρίστων ἀκολουθεῖ ἡ ἀμνηστική κατὰπτωσις τοῦ
Κράτους.

Στὸν τόπο μας όμως, ὅπως πάντοτε, ἐγείναν καὶ
τότε τ' ἀνάποδα.

Ἐν ᾧ δηλαδὴ καὶ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἐπανα-
στάσεως καὶ τὴν δημιουργίαν τοῦ Κράτους τὴ χρω-
στοῦσε στὸν πατριωτισμὸ καὶ τὴν ἐπιβολὴ τῶν ἀρ-
χόντων, στὸ σπαθί καὶ τὸ ἐμπειροπόλεμο τῶν ἀρ-
ματωλῶν καὶ καπετανέων. Κ' ἐπομένως ἄμεσως μὲ
τὴν ἀποκατάστασιν εἶχαμε πραγματικὴν διοικοῦσα
τάξιν τὴν τάξιν τῶν δημιουργῶν τοῦ Κρά-
τους, οἱ σχολαστικοὶ μπόρεσαν νὰ τὴν περιφρονή-
σουν κ' ἔφεραν στὴ ζωὴ ἀκέραιον τέρας, τὸ ἀ-
νεξάρτητο Ἑλληνικὸ Βασίλειον.

Καὶ λοιπὸν ὁ Σχολαστικισμὸς ποὺ μὲ τὴν ἰδεο-
λογία τοῦ μᾶς ἐπρόκειτο μὲ τὴν Αὐτοδιοίκησιν,
μὲ τὰ μεγάλα λόγια παραμέρισε καὶ ἀφάνισε καὶ τὴν
αὐτοδημιουργημένην διοικοῦσα τάξιν τῶν
ἀρίστων.

Παραδοθήκαμε ὅθεν θύματα στὴ λογοκοπία καὶ
τὴ δημοκοπία καὶ φθάσαμε στὸ σημεῖον νὰ μᾶς λένε
σήμερα οἱ φίλοι μας, ὅτι ἐπειδὴ ἀποχτήσαμε πρώ-
μα τὴν πολιτικὴν μᾶς ἐλευθερίαν, ἡ κακὴ χρῆσις τῆς
μᾶς καταδικάζει εἰς βέβαιον καὶ ἀναπόφευκτον ὁλ-
νατον.

Καὶ ἡ ἀπαίσιος προφητεία δὲν εἶναι δύσκολον νὰ
δοῦμε πῶς θὰ πραγματοποιηθῇ ἀφοῦ τιποτὲ δὲν κά-
νουμε γιὰ νὰ μωρωθῇ ὁ Λόγος ὥστε ν' ἀνεβῇ καὶ
νὰ γίνῃ ἄξιος νὰ διοικηθῇ, μὲ τὸ μωρωμένο πολι-
τευμὰ του.

Διότι, μὰ τὴν ἀλήθειαν, δὲ μπορῶ νὰ νοιώσω
τὸ «πῶς» ἡ σημερινὴ δημοτικὴ ἐκπαίδευσις θὰ κα-
τορθώσῃ νὰ μωρώσῃ τὸ Λόγον καὶ τὸ Ἔθνος, ἀφοῦ
δὲν ἔχει Ἀλήθειαν κ' Ἑθνικὴ οὐσία!

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΡΑΜΑΣ

Δὲ σὺς θυμίζει τὴν ἄλλην του περίφημον ἀνακάλυψιν
γιὰ τὴν καθαρεύουσαν, ὅτι εἶναι ἡ δὴ ἐπικρατεστέρα;
Καὶ δὲν καταντᾷ κομικὸν νὰ πολεμᾷ καὶ νὰ ἰδρώ-
ναι ὁ κ. Σκιας γιὰ νὰ ποδείξῃ ὅτι «δὲν ἐδημιου-
ργήθη εἰς τὸ τέλος τοῦ ΙΗ' αἰῶνος ἡ καθαρεύουσα»
νὰ ποδείξῃ δηλ. πρῶτον ποὺ καμὶν ἀνάγκη δὲν ἔχει
νὰ ποδείχῃ, ἀφοῦ εἶναι γνωστὸ, γνωστότατον; Ἐἴτε
ὅμως γνωστὸ, εἴτ' ἔκρυβε ἡ καθαρεύουσα, σὰ γυναί-
κα ποὺ εἶναι, τὰ χρόνια της καὶ μένος ὁ κ. Σκιας
χάρη στὰ πολλὰ του χαρίσματα κατόρθωσε νὰ τῆς
κλέψῃ τὸ μυστικόν, τί βγαίνει; Μήπως βγαίνει ἀπ'
αὐτὸ πῶς εἶναι ἡ καθαρεύουσα ἡ δὴ ἐπικρατεστέρα;
Ὅσο ἡ τορινή της ὑπαρξὴ, τόσο καὶ πολλὴ λιγώ-
τερον μάλιστα κ' ἡ μεγάλῃ της ἡλικίᾳ δείχνει ἂν
εἶναι διάλεκτος φυσικὴ καὶ δὴ ἡ ἐπικρατεστέρα.
Πολλὴ λιγώτερον, γιὰτὶ πολλὴ μικρότερη στὰ χρόνια
ἐκεῖνα εἶτανε τοῦ σκελίου καὶ τοῦ βιβλίου ἡ ἐπι-
δραση. Νὰ τὸ κλοχέταται κανεὶς μάλιστα, θὰ βρεῖ
πῶς ἡ πολὺχρονη τῆς καθαρεύουσας ὑπαρξὴ δείχνει
ἴσα ἴσα πῶς ξένη γλῶσσα εἶναι γιὰ τὸ ἔθνος ἡ
ἐπικρατεστέρα του διλλεκτος. Ἄν εἶταν ἀλήθεια ἡ
καθαρεύουσα διάλεκτος φυσικὴ μὲ τὸν πεισματωμένο
πόλεμον τοῦ ἑσθῆς τῆς δημοτικῆς, καὶ τὴν ἐμ-
πίδοσιν νὰ φτάσει ἡ ἀνάριθμος ποὺ φτάνει μὴ
γλῶσσα δὲν γίνετο ὁ ἄριστος τῆς Τέχνης καὶ τῆς

ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΗ ΔΥΣΗ

Τὸν κάμπο ἰσκιώνει τ' οὐρανοῦ ἡ μαυρίλα
ποὺ κρύβει μέσα της τ' ἀστροπελέκει.
στὰ πόδια μου τριζοβολοῦν τὰ φύλλα,
τὴ θλίψη μου ποὺ ἡ μουσικὴ τους πλέκει.

Μὰ ὁ Ὑμηττὸς ἀνίκητος γελᾷ
πάνω του μιὰν ἀνατολὴ χαράζει
ἡ Δύση· πρὸς τὸν κοραλλῶν γλιστρεῖ
τὰ βύθη ἡ γραμμὴ ποὺ χάρη σ' αἰζει.

Τὰ στήθια μιὰ χαρὰ μου παθαμένη
κάμπο ἔχει κάμει ὀλόμαυρο, ἡ καρδιά μου
ἐρρόεντρο π' ἀγριοβορᾷς τὸ θένει...
ὦ! γέλα μου, Ὑμηττέ, στὴ καταιγίδα μου!

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΕΡΒΟΣ

Κ. Α. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΥ

τὸ κρασί

Βιβλίον ποὺ γράφει γιὰ τὴν τέχνη ποὺ κατα-
σκεύαζουμε τὰ κρασιά.

Ἔχει 272 σελίδες καὶ στολιζέται μὲ 70 Εὐ-
ρωπαϊκὰς εἰκόνες.

Τὰ ὑπουργεῖα τῶν Ἑσωτερικῶν καὶ τῶν Ἐξω-
τερικῶν συστήσανε μὲ ἰδιαίτερα ἐγκύκλια στοὺς Νο-
μάρχους καὶ Προξένους νὰ φροντίσουν γιὰ τὴ
διάδοσιν «τοῦ Κρασιῦ».

Οἱ καλῆτεροι γεωπόνοι, «χημικοὶ» καὶ «βι-
ολόγοι» ὑπάλληλοι τοῦ Κράτους καθὼς καὶ οἱ
καλῆτεροι βιομήχανοι δημοσιέψανε κρίσεις ἐθνοϊκό-
τατες γιὰ ΤΟ ΚΡΑΣΙ καὶ τὸ λένε «ἔργο πρώτης
τάξεως» «βιβλίον μοναδικόν» «βιβλίον πολύτιμον».

ΤΟ ΚΡΑΣΙ πουλιέται ἀπὸ τὸν ἴδιον τὴν συγ-
γραφέα του, ὁδὸς Ζήνωνος 4 Β δραχ. 3,50 καὶ γιὰ
τὸ ἔξωτερικὸν δραχ. 4 καὶ κάνει ἐκπτώσιν 20 πρὸς
100 σ' ὅποιον ἀγοράσῃ 10 σώματα καὶ ἀπάνω.

Σημείωσις. Ὁ τόπος μας διέρχεται κρίσιν οἰ-
νολογικὴν, ποὺ ἡ μεγαλὴτερά αἰτία εἶναι κ' ἡ ἀμά-
θεια τῶν κρασάδων μας. Στὸ ἔξωτερικὸν ὑπάρχουν
πολλοὶ πλούσιοι Ρωμιοὶ, ποὺ κατάγονται ἀπὸ ἄμ-
πελοτόπια καὶ θὰ πονοῦνε τὴν πατρίδα τους. Ἀφτοὶ
θὰ τῆς κάμουν τὴν μεγαλὴτεράν ἐκδόλεψιν, σὰν ἀ-
γοράσουν μερικὰ ΚΡΑΣΙΑ καὶ τὰ στήλουνε στοὺς
διμάρχους τους γιὰ νὰν τὰ μωράσουν στοὺς πα-
τριώτες τους.

Ἐπιστήμη, καὶ τὴν περιόρισε νᾶναι μονάχα ὁργανὸν
γιὰ τὴν προπορικὴ συνεννόησιν, θὰ εἶχε ἡ καθαρ-
ρεύουσα προχωρήσει πολὺ, θὰ εἶχε γίνῃ ἀληθινά, καὶ
ὅχι μόνον στὴ φαντασίᾳ τοῦ κ. Σκιας, ἡ ἐπικρατε-
στέρα διλλεκτος τῆς Ἑλληνικῆς, κ' ἴσως ἴσως θὰ-
ταν σήμερα ἡ μόνη γλῶσσα ποὺ θὰ μιλιότανε στὴν
Ἑλλάδα.

Καλὰ θάκανε ὁ κ. Σκιας προτοῦ μιλήσῃ γιὰ τὸ
ζήτημα, νὰ κατάλαβῃ ποῖο εἶναι. Ἀνέβασε στὸν
ἑβδόμον οὐρανὸν τὴν σημάξιν ποὺ βρῆκε νάχουνε με-
ρικὲς ἀράδες, στὴν καθαρεύουσαν γραμμένης στὰ χρό-
νια ἐκεῖνα ἀπὸ ἀνθρώπων ὅχι πολλὴ γραμματισμέ-
νους. Τὴν ἴδιαν σημάξιν ἔχει, καὶ τὴν ἴδιαν με-
γάλη σπουδαιότητα βρῆκε ὁ κ. Σκιας νάχῃ κ' ἐνα-
γραμματοῦναι τέσσαρες πάντε γραμμές, ὅπως ἀποτεί-
νεται πρὸς τὸν ἑρμῆν τῆς σχολῆς τῶν ἀπύρων παι-
δων, ἀποσταλὴν ἐξ Ἀμερικῆς, τὴν δ' ἀτέλειαν τῆς
παιδείσεως τοῦ γράφοντος δηλοῦσιν αἱ πολλαὶ ἀ-
νορθογραφίαι, ὅς καὶ τηροῦμεν· καὶ ὅμως ἡ ἐπι-
στολή τοῦ ἀνθρώπου τούτου εἶναι συντεταγμένη ἐν
σχεδὸν ἁμῇ καθαρεύουσᾳ (*). Νὰ καὶ τὸ γράμμα.
(Ἐγὼ ἤμην εἰς ἐκ τῶν μαθητῶν της καὶ ἐκράζω
της θεοῦ μου εὐχαριστικῶς της τοιαύτης ἐγὼ προ-

(*) Σελ. 55, σημείωσις.